

*Antti
Halme*

SAAT- TAEN VAIH- DET- TAVA

Atena

TOMI

Juna kiihtyy vasta, kun viimeinenkin vaunu on vedossa. Ja tavaravaunuja voi olla kolmekymmentä. Kun vetää satoja tonneja perässään, sen tuntee persauksissaan. Koko ketjun valtavan voiman. Juna elää koko matkan. Sitä täytyy tarkkailla. Se ei lähtiessään ole sama juna kuin saapuessaan. Ylämäessä veto on äärimmillään, kirskuu ja kitisee, alämäessä juna painuu kasaan kuin mittarimato. Nylkyttävä ajotapa on pikkupoikien hommaa. Tosimies osaa ennakoida, ei hötkyile. Tekee harkittuja liikkeitä kokemuksen tuomalla varmuudella.

Aina ennakointi ei riitä. Joskus ei näe sumun läpi. Harva meistä on elämän sääennustaja. Saattaa käydä niin, että koko se sata tonnia liikkuu 125 kilometrin tuntinopeudella päin betoniseinää.

Niin kävi minulle kuukausi sitten. Kaverit pakottivat työterveyteen, kun kömpelyyteni alkoi herättää huomiota. Horjahtelin niin fyysisesti kuin henkisesti, unohtelin sanoja ja viimein sain epileptisen kohtaukset. Tärisin lattialla kuin sähkövatkain ja filmi pätkäisi pariin otteeseen oikein huolella. Yritin vääntää vitsiä, että tuntuu vieläkin baariilta, vaikka siitä oli jo kaksi viikkoa. Nurminen sanoi, että nyt Tomppa lähdetään, sinä et enää koppiin nouse.

Työterveydestä lähettivät sairaalaan, sieltä specialistille. Testejä, kuvia, odottelua. Loppusaldona oli glioblastooma gradus 4 eli pahanlaatuisin aivokasvain – niin vaikea nimi-kin, että jo ääntäminen saa hengiltä.

– Aivan anuksesta, sain lääkärille sanottua.

Lääkäri katsoi myötätuntoisesti, nyökkäsi ilman hymyä.

– Sieltähän se.

Glioblastooma ei jätä omistajalleen hirveästi vaihtoehtoja. Hoitomuotoja ei juurikaan ole, ennuste on muutamista kuukausista vuoteen. Parhaimmillaan. Silloin lakkaa rautaisinkin veturimies heiluttamasta. Ensimmäinen reaktio oli hölmistynyt epäusko. Lääkäri oli varautunut todistusaineistolla. Se näytti magneettikuvasta läpileikkauksen veturinkuljettajan aivoista. Vasemmalla puolella aivoja majaili hasselpähkinän kokoinen vaaleanharmaa mollukka, jota ympäröi utu.

– Ei kai niitä molempia aivopuoliskoja tarvita? kysyin.

– Voisin tinkiä tunneälystä, musikaalisuudesta ja kehonkielen ymmärtämisestä. Riittää että nopeuden, massan ja etäisyyden hahmotus pelittävät. Loput ovat naissukupuolen vahvuuksia.

Lääkäri hymyili surullisesti.

– Kummallakin puoliskolla on valitettavasti oma toimenkuvansa. Tarvitsevat toisiaan.

Kysyin, olenko toivoton tapaus. Lääkäri sanoi, että toivoi voivansa sanoa jotain muuta. Mutta toivoa voi aina.

Siinä muovipenkissä ei ollut selkäni takana sataa tonnia. Oli vain pieni käpälä, joka hädin tuskin piti pystyssä. Minä olen reilu nelikymppinen mies, ja minun perheeseen kuuluu itseni lisäksi yksi maatiaiskolli. Pataässä. Kave-

reiden kesken Pata. Iso kuin perkele. Päässyt ylensyömään vanhoilla päivillään. Kokonaan musta, ainoastaan valkoinen laikku kuonon alla. Kerran yöllä heräsin siihen, kun jokin painoi henkitorveani – se oli Pataässänsä kypälä. Kissa katsoi minua suoraan silmiin, vihreän aavemaisina mollotavien silmien keskellä neulanohuet pupillit. Oliko märkämuonan lisäys unohtunut tai hiekan tyhjennys, en tiedä, tein molemmat. Nopeasti.

– Onko sukulaisia joille soittaa? kyseli lääkäri.

Menin vaikeaksi. Olen ainoa lapsi, eikä kumpikaan vanhempi enää elossa. Vaimoa ei ole, eikä sitä kautta lapsiakaan. Olin ajatellut, että sitä ehtisi vielä, kun tulisi sopiva vastaan. Miehillä se onnistuu pidempään.

– Eipä ole, ei ketään kovin läheisiä, vastasin.

Lääkäri vakuutti, että ammattiapua olisi luvassa. Ja hoidot, ne aloitettaisiin heti. Muutamalla prosentilla ne toimivat, luin myöhemmin, se on suurempi todennäköisyys kuin voittaa lotossa. Jokin minussa läikähti, ajattelin ettei tämä ole peruuttamatonta. Epäusko istui lujassa. Oikeastaan jo vähän odottelin, milloin kulman takaa tulee piilokameraohjelman kameraryhmä ja juontaja halaamaan. *Ei vaineskaan, Tomi. Oli vähän rankempaa huumoria.*

Kotiin päästyäni menin jääkaapille, Pata kiehnäsi jaloissa. Katsoin ajatuksissani oliivipurkin päiväystä ja tajusin, että oliiveilla oli vuosi enemmän aikaa kuin minulle oli luvattu. Lasipurkki heltisi kädestä, mustat pallerot vierivät ympärilläni. Kissa tuijotti sirpaleita, ei ampaissut oliivien perään.

Minä istuin vuokraemännän kauniiksi mainostaman ruskean muovimaton päällä ja itkin.

MEILLÄ KAIKILLA ON PORUKKAA KYYDISSÄ.

Espoolainen mainostoimittaja, raiteiden alfauros ja äiti, joka ei pysty unohtamaan. He kaikki ovat oman elämänsä asemalla odottamassa jotakin: kynämies Mika Virtala pelkää nousta kyytiin, veturimies Tomi Kaikkonen ei halua poistua kyydistä ja valkoviiniannoksiaan salaileva Minna vain jarruttaa.

Kun Mika ilmoittautuu vapaaehtoistyöhön saattokotiin, risteävät Mikan ja Kaikkosen raiteet. Aivan selvää ei kuitenkaan ole, kumpaa miehistä pelottaa elämä ja kumpaa kuolema. Kaikkosen tarjoama elämänkoulu vie Mikan äärirajoille. Onko hänestä vastaamaan haasteeseen?

Terävä, hauska ja koskettava romaani kysyy, elämmekö pelkääjän paikalla vai kuskin pukilla, ketä varten täällä ollaan ja mikä kuolinvuoteella kaduttaa eniten.

ISBN 978-952-300-531-0

KL. 84.2